

BEDRIFTSBESØG

Vellykket frøavl på Langeland trods udfordringer med agerrævehale

På den sydlige del af Langeland finder vi godset Hjortholm. Landbruget drives i dag af Christian Ahlefeldt-Laurvig, som er ved at overtage fra faderen Hans Ahlefeldt-Laurvig i et glidende generationsskifte. Frøavl har været en vigtig del af Hjortholms sædskifte i mange år, og i dag dyrkes hvidkløver, rødsvingel og spinat

Den flotte hovedbygning på Hjortholm

Hjortholm består af 505 ha agerjord + 10 ha forpagtet. Fra 2022 har der desuden været 90 ha økologisk avl på markplanen i form af en forpagtning. Gården har været i slægtens eje siden 1896, hvor Christians tipoldefar, Christian Johan Frederik lehns greve Ahlefeldt-Laurvig fra Tranekær købte gården.

Christian Ahlefeldt-Laurvig er 33 år og uddannet agrarøkonom fra Dalum Landbrugsskole. Christian har fået en grundig praktisk uddannelse ved at arbejde på diverse større landbrug. Han var elev på Torbenfeldt og Gjorslev, inden han blev driftsleder på DLM, hvor han var i tre 3 år. Han har desuden været driftsleder i England i to år. I 2019 kom Christian hjem til Hjortholm, og har stået i spidsen for landbruget siden. I det daglige har Christian og forældrene delt arbejdsopgaverne, således at det fortrinsvis er Hans der tager sig af skoven og de 20 udlejningshuse, mens Christian tager sig af landbruget. Desuden drives ejendommen Frederiksberg som udlejningsejendom til fester og ferieophold. Dette står Christians mor fortrinsvis for. Der drives også et jagt-

væsen med en fast skytte på Hjortholm, hvor der sælges dagsjagter. Selv om der således er en opdeling i det daglige, er de dog fælles om alle større beslutninger. Christian er gift med Marie, som arbejder som sygeplejerske i Svendborg, og sammen har de børnene Hans William på to og Ingrid på et år. Christian er relativt nyvalgt som delegeret i DLF.

God jord med enkelte hatbakker*)

Hjortholm er en ejendom beliggende på den sydlige halvdel af Langeland, med jord ud til Langelandsbæltet. Generelt er jorden af god kvalitet med flade og ensartede marker. Jorden holder godt på vandet om sommeren, hvilket er vigtigt, da Langeland er et nedbørsfattigt område.

*) Hatbakker = Lange, lige rækker af små, runde bakker der pryder landskabet på Langeland. Det er faktisk det eneste sted i Danmark, man kan se den type landskab så fint repræsenteret.

Anders Udsen
Frøavlskonsulent
Sydfyn og
Langeland

Erling Christoffersen
Avlschef
Vestdanmark

Christian Ahlefeldt-Laurvig med sin frøavlskonsulent i 2. års rødsvingel Maxima efter en perfekt afbrænding

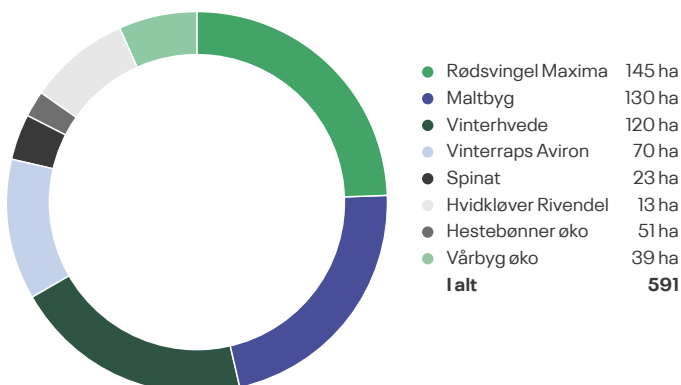
Til landbruget er der en fast medarbejder, Kasper, og en elev, og skytten hjælper til i sæsonen sammen med Christian og hans far. Kasper har været med i snart to sæsoner, så teamet er forholdsvist ungt.

Sædskifte udfordret af agerrævehale

På Langeland er agerrævehale en af de største udfordringer, og heller ikke Hjortholm kan sige sig fri for dette ukrudtsgræs. Rævehalen holdt sit indtog på Langeland i 1980'erne, men i starten var det ikke det store problem, formodentlig også på grund af den kemi, der var til rådighed dengang. Siden da har rævehalen spredt sig, dels fordi der er blevet mindre kemi til rådighed, og fordi der er opstået resistens mod flere af de kemikalier, der er til rådighed. På Hjortholm er situationen dog heldigvis stadig under kontrol, men driften kræver stor omhyggelighed. Christian forklarer. "Hele vores sædskifte bliver tilrettelagt under hensyntagen til agerrævehale. Vi har mange marker hvor problemet er lille, men i enkelte marker som fortrinsvis er nyttilkomne arealer, er problemet større. Vi vælger derfor afgrøde ud fra vores erfaring med de enkelte marker".

Indtil nu har samtlige analyser i frøgræsset være fri for agerrævehale bortset fra en delanalyse i et parti rødsvingel i 2021, hvor der fandtes et frø af agerrævehale.

Figur 1 viser markplanen for 2022. Rødsvingel bliver dyrket i de reneste marker. Her er det muligt at styre agerrævehale med Agil og Focus Ultra samt lugning. Vinterraps, spinat og hvidkløver kan

Figur 1. Afgrødefordelingen 2022 Hjortholm, ha

Hvidkløveren står pænt i udlægsmarken, selv om det er knastørt

dyrkes på marker, hvor der er større problemer med agerrævehale. I disse afgrøder kan der anvendes midler, der har en anden virkningsmekanisme end Focus Ultra og Agil. I raps bruges Focus Ultra tidligt efterfulgt af Kerb. I hvidkløver bruges Kerb, Reglone og Focus Ultra. I spinat er der mulighed for radrensning.

Der er tidligere dyrket engrapgræs på Hjortholm. I 2020 blev gav Miracle engrapgræs 1918 kg pr. ha og varen var fri for agerrævehale. Problemet er dog, at der i engrapgræs ikke er nogen bekæmpelsesmuligheder, bortset fra weed-wiper.

"Selv om vi var rigtig glade for engrapgræs og høstede høje udbytter, var det ikke til at acceptere, at opformeringen i marken var stor. De tiltag, vi gør alle andre steder i sædskiftet, blev sat over styr i engrapgræsset, så den har vi droppet nu," forklarer Christian.

Andre tiltag for at begrænse agerrævehale

Christian kender alle de gode råd til at begrænse græsukrudt, og anvender de fleste. Vinterhveden sås sent, hvilket vil sige efter 1. oktober, og med stor udsædsmængde, dvs. 10 til 20 pct. over normalen. I hveden anvendes i efteråret 0,75 Atlantis + 2-3 l Boxer pr. ha. Der er investeret i en markkompressor, så maskinerne kan renses for frø inden de forlader marken. Den bliver brugt flittigt på alle arbejdsredskaber. Halmen bjærges kun fra arealer med udlæg og ellers snittes den, så der ikke spredes frø med halmen. Der er stor fokus på, at halmpresseren er ren, når den kommer til gården. Pletter i marker afslås og behandles med Round-up, og enkeltplanter luges. Der bliver hvert år afslået 2-4 ha, og der bliver brugt mindst 150-200 timer pr. år på lugning.

Dyrkning af rødsvingel

Den bærende frøart er rødsvingel, der gennem årene har været dyrket på 100-150 ha. Til høst i 2023 er der dog kun 63 ha, hvilket skyldes DLFs ønske om at reducere rødsvingelarealet. Rødsvingel udlægges i vårbyg på dobbelt rækkeafstand. Der behandles i vårbyggen med 0,1 l DFF pr. ha efter såning, og følges op med Zypar + Hussar OD Plus senere. Der anvendes også Primera Super/ Foxtrot mod agerrævehale.

– fortsat fra side 13

Tørrerierne er fyldt i 2022 – spinat, hvidkløver og rødsvingel

Efter høst af vårbyg bliver halmen fjernet, og stubben bliver pudset i bund. Spildkorn og græsukrudt får i efteråret 0,8 l Agil pr. ha, og afgrøden bliver tilført 80 kg N pr. ha. Gødskningen kan evt. deles med et startskud på 30 kg tidligt efterfulgt af 50-60 kg pr. ha sidst i september.

Væksten bliver sat i gang i det tidlige forår med 80 kg N pr. ha i form af en NPK-gødning, da fosfortallene er lidt til den lave side. Mod tokimbladet ukrudt anvendes Zypar eller Ariane FGS afhængig af, om der er tidsler eller ej. I starten af april bliver agerrævehalebekæmpet med en høj dosis Focus Ultra. Bekæmpelsen af rævehale kombineres altid med bekæmpelse af kvik, hvilket giver mulighed for at anvende op til 5 l pr. ha Focus Ultra.

”Jeg har erfaret, at Focus Ultra virker bedre end Agil mod rævehale, men da man kun må bruge Focus Ultra én gang pr. sæson, er jeg nødt til at bruge Agil i efteråret. Halve doseringer eller forkert timing af kemi er ”no-go” når vi taler bekæmpelse af rævehale,” konstaterer Christian.

Vækstreguleringen klares med 0,75 l Medax Top pr. ha, og der bliver fulgt op med 0,8-1,2 l Quadro pr. ha. Tilbage inden høst er nu kun pletbehandling og lugning af rævehale.

Dyrkning af hvidkløver

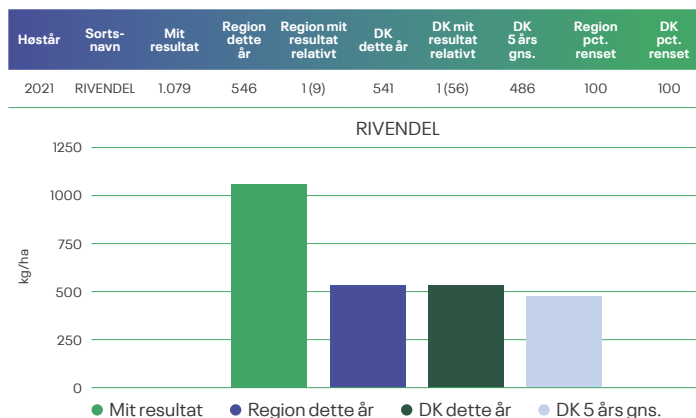
Tidligere blev dyrket en del hvidkløver på Hjortholm, men efter at engrapgræs blev udfaset i 2019, er hvidkløver tilbage i sædskiftet. Den bliver udlagt i vårbyg sået på dobbelt rækkeafstand, og der bliver sået 1 kg hvidkløver pr. ha. Efter kornhøst bliver spildkorn og rævehale bekæmpet med 1,5 l Focus Ultra pr. ha, og der bliver fulgt op med 1 l Kerb pr. ha i november. I december/januar afsluttes ukrudtsbekæmpelsen med 0,75 l Reglone pr. ha. Sidst i maj bliver kløveren afpudset, og som udgangspunkt bliver afgrøden behandlet tre gange mod snudebiller; først med Lamdex 4-5 dage

Maskinoversigt	
Traktorer	3 stk. John Deere 200-320 HK
Mejetærsker	New Holland 9.90, 35 fod
Såmaskine	Horch Pronto 6 m med frødstyr
Afpudser	Spearhead 7 m
Sprøjte	Hardi trailersprøjte 30 m
Plove	2 stk. Kverneland 5 og 8 furet
Gødningsspreader	Bredal FX 4
Skårlægger	BCS fingerklipper, 8 fod
Diverse	Rendegraver, vogne og harver

efter afpudsning og 7-10 dage senere igen med Lamdex og til slut afsluttes med Mospilan 7-10 dage efter 2. insektbehandling. Der bliver altid anvendt med stor vandmængde, nemlig 300 l pr. ha, for at opnå en god dækning, og behandlingen foregår uden for biernes flyvetid.

Halve doseringer eller forkert timing af kemi er ”no-go” når vi taler bekæmpelse af rævehale

Figur 2. Benchmark på kg normal kvalitet pr. ha i hvidkløver Rivendel høst 2021 på Hjortholm. Kilde: DLF ProduktionsDATA

Lavt tryk af skadedyr

Det første år med hvidkløver i 2021 var udbyttet 1079 kg normal kvalitet pr. ha, hvilket det år var det højeste udbytte i Danmark i sorten Rivendel. Om årsagen til det høje udbytte siger Christian: ”Jeg tror det skyldes flere ting, men det vigtigste er nok en optimal bestøvning og et lavt tryk af skadedyr.”

Der er ikke mange andre hvidkløvermarker i området.

Mængden af bestøvere i området er nok meget normalt, idet der er levende hegn og småskove i et omfang, som også ses mange andre steder, og der bliver udsat 2-3 bistader pr. ha. Høsten af hvidkløver sker med skårlægning med en 8 fod BCS fingerklipper og efterfølgende tærskning med pick-up bord.

Planer for fremtiden

Christian føler, at han har nogenlunde styr på problematikken omkring rævehale, så der er også tid til at udvikle bedriften på andre områder. En af de første ting der skal ske, og som allerede så småt er i gang, er graduering af hjælpestoffer. I 2022 har han startet med at graduere udsædsmængden, og i den kommende sæson vil også vækstreguleringen og måske gødskningen blive graduert. ”Vores jord er meget ensartet, og derfor er det måske ikke så oplagt med graduering som andre steder. Jeg vil dog alligevel i gang, da jeg regner med, at det bliver et krav for at anvende hjælpestoffer. Det bliver et ”Licence to operate”, så også derfor går vi i gang,” siger Christian.

Planen er at fortsætte med rødsvingel og hvidkløver, og Christian har ikke helt opgivet engrapgræs. Måske bliver markerne rene nok til at genoptage denne art om nogle år. Ellers er også ærter en afgrøde, der fremover kan blive aktuell. ■